

Ontmoet de Schelde

Oktober 2011

"Als inwoner van de gemeente Berlare, Laarne, Wetteren of Wichelen weet je intussen dat in je buurt een project op stapel staat. De voorbije jaren startte de Vlaamse overheid hier met de voorbereidingen van het Sigmaproject Kalkense Meersen. Het doel: de directe omgeving en de rest van Vlaanderen een betere bescherming bieden tegen overstromingen en tegelijk de unieke natuur langs de Schelde opwaarderen.

In deze editie van onze nieuwsbrief – in een nieuw kleedje – lees je alles over de laatste vorderingen van het project. Als inwoner van het Scheldebekken word je uitgebreid geïnformeerd over de toekomst van je leefomgeving. Via onze website, tijdens infoavonden

en met deze nieuwsbrief blijven we je de komende maanden en jaren op de hoogte houden van de werken op het terrein.

Zo werken we aan een beter beschermde en adembenemende Scheldevallei, waar het aangenaam wonen en leven is. Een blijvend geschenk voor onszelf, en onze kinderen en kleinkinderen."

Projectverantwoordelijken:

Michaël De Beukelaer-Dossche, Waterwegen en Zeekanaal NV

Dominiek Decleyre, Agentschap voor Natuur en Bos

Vijf projectgebieden met een eigen karakter

Iedereen die woont, werkt en leeft in de buurt van de Schelde en haar zijrivieren moet beter beschermd worden tegen overstromingen. Dat is het uitgangspunt van het Sigmaplan. Het kernidee is dat gebieden geselecteerd worden waar de rivier wél mag overstromen. Zodat zones waar gewoond en geleefd wordt beter beschermd zijn.

De omgeving van de Zeeschelde vrijwaren van overstromingen: dat is de taak van gecontroleerde overstromingsgebieden (GOG's). Ze worden langs de hele Zeeschelde en haar zijrivieren ingericht. GOG's bergen het overtollige water wanneer de rivier extreem hoog staat. Dat is het geval als een stormvloed optreedt, al dan niet in combinatie met overvloedige regen. Sommige GOG's krijgen een gereduceerd getij. Zo hebben ze ook een natuurfunctie.

De rivier stroomt twee keer per dag deze gebieden binnen, ideaal om er slikken en schorren (getijdennatuur) te laten groeien. Ontpoldering is een andere manier om het water meer ruimte te geven. Een gebied wordt teruggegeven aan de rivier, zodat de getijden er vrij spel hebben. Ook in ontpolderde gebieden ontstaat waardevolle getijdennatuur. Ten slotte creëert het Sigmaplan wetlands. Dat zijn natte gebieden met een hoge natuurwaarde.

Hoe zit het juist in het Sigma-project Kalkense Meersen?

Bergenmeersen is een bestaand GOG, dat een gereduceerde getijdenwerking krijgt. Het bestaande GOG Paardeweide krijgt een invulling als wetland. Wijmeers 1 wordt een GOG, waar

van ook een deel wordt ingericht als wetland. Wijmeers 2 wordt ontpolderd. Deze gebieden krijgen een beschermende functie en een natuurfunctie.

Paardebroek en het huidige natuurgebied Kalkense Meersen worden ontwikkeld als wetland. De Kalkense Meersen fungeren ook als waterbuffer voor bovenstroomse afvoer.

Bergenmeersen: nuttige getijdennatuur

Dit GOG zal dagelijks een beperkte getijdenwerking ondervinden. Bij vloed loopt ongeveer een halve meter water in het gebied. Bij hoogtij komt de helft van de totale oppervlakte onder water te staan, bij springtij tot 80 %. De beweging van het water stimuleert de ontwikkeling van getijdennatuur. Er ontstaan zeldzame zoetwaterslikken- en schorren, die fungeren als de longen van de rivier. Ze maken de Schelde opnieuw gezond en geven de natuur een boost. In de kreekjes en wilgenvloedbossen voelen de blauwborst en de kwak zich helemaal thuis ...

Compensatie voor de landbouwer

Niet alleen in Kalkense Meersen en Paardeweide, maar ook in Wijmeers 1 en Paardebroek zullen landbouwers de komende jaren helpen om de natuur te beheren. Door gericht te maaien stimuleren ze de omvorming van landbouwgrond naar wetlands. Voor dit omvormingsbeheer ontvangen ze een vergoeding. Het is een van de speciale maatregelen in het programma om getroffen landbouwers te compenseren. Ook bij het onderhoud van de nieuwe gebieden zullen de plaatselijke landbouwers een rol spelen.

Wijmeers 1: GOG met gevarieerd wetland

Het projectgebied Wijmeers omvat twee delen. Wijmeers 1 wordt een GOG, Wijmeers 2 wordt ontpolderd. De zuidelijke kom van Wijmeers 1 zal maar één keer in 50 jaar overstromen, de noordelijke kom slechts eens in de 100 jaar. Onder extreme condities, wanneer de andere overstromingsgebieden al gevuld zijn, zorgt Wijmeers 1 voor extra bergingscapaciteit. Naast de veiligheidsfunctie is ook hier plaats voor natuur. Een deel van het GOG wordt wetland: een afwisseling van laaggelegen meersen met schrale plantengroei op de hogere delen. Ook zal zich een flink stuk bos kunnen ontwikkelen.

Wijmeers 2: ontpoldering met slikken en schorren

De ontpoldering in Wijmeers 2 is al in volle uitvoering. De dijk wordt landinwaarts verplaatst om het achterliggende woongebied te beschermen. De bestaande dijk wordt doorgebroken, waardoor het water ruimte krijgt en de dynamiek van de Schelde vermindert. Tweemaal per dag stroomt er Scheldewater in het gebied. Mettertijd zal hier getijdennatuur met slikken en schorren ontstaan.

Paardeweide: wetland

Het bestaande GOG Paardeweide overstroomt maar heel af en toe, ongeveer één keer per jaar. Dit gebied wordt volledig ingericht als wetland, dat met de hulp van plaatselijke landbouwers beheerd zal worden.

Kalkense Meersen en Paardebroek: nuttig wetland

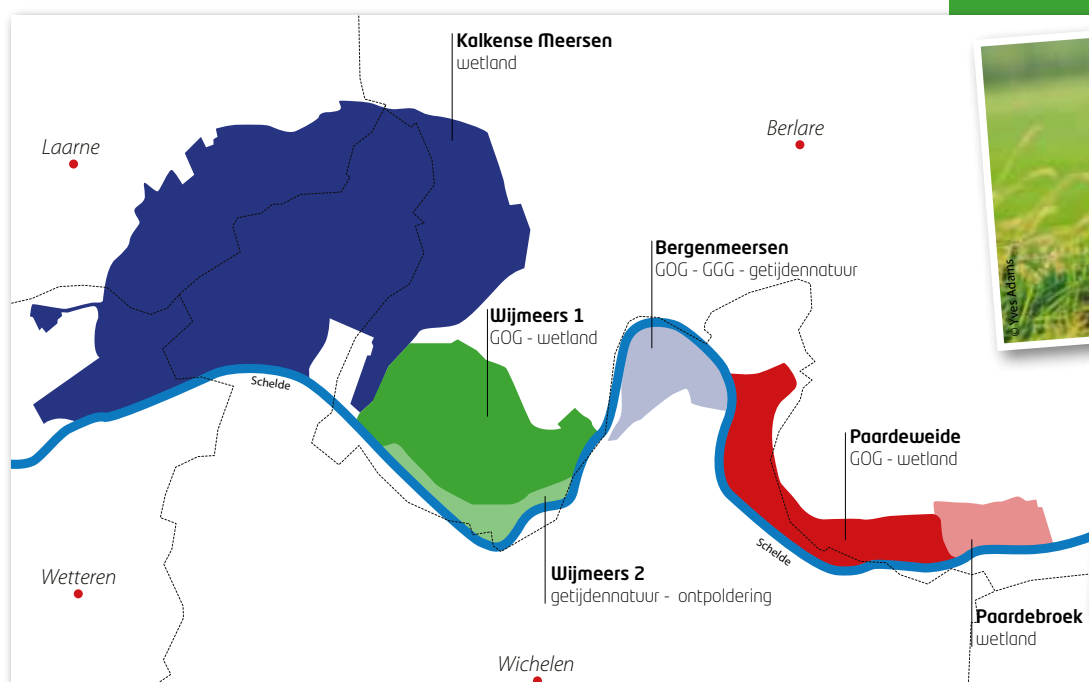
In het deelgebied Kalkense Meersen herstellen we de natuurlijke natte graslanden. Die werden vroeger gebruikt om wintervoer te hooien voor de dieren. In de Kalkense Meersen zullen landbouwers worden ingeschakeld om de percelen te maaien. Dat beheer doet prachtige hooi- en graslanden ontstaan, bezaaid met bloemen. Het wetland is niet alleen mooi, maar ook nuttig. Bij hevige regen functioneert het als een spons en houdt het water vast. Ook Paardebroek wordt een wetland. Daartoe moeten de populieraanplantingen gekapt worden. Voor elke boom die hier verdwijnt, komt op een andere plaats een nieuwe.

Fietsen en oversteken

In Wijmeers 2 zijn de werken volop aan de gang. Dit heeft ook invloed op je geliefde wandel- en fietsparcours langs de Schelde. Opdat je toch naar het werk of je school kan fietsen, hebben we een speciale omleidingsroute aangelegd op de linkeroever. Deze loopt via de Veerstraat en Slot, over Aard tot Aard-Schellebelle. De omleidingsweg blijft tot de werken zijn afgerond, vermoedelijk eind 2011.

Ook het water zal niet langer een hindernis vormen tijdens je tocht. Het veer van Schellebelle is heraangelegd en werd dit voorjaar officieel ingehuldigd. Niets houdt je dus nog tegen om binnenkort een tochtje te maken langs fietsvriendelijke wegen.

Realisatie steekt van wal

In het Sigmaproject Kalkense Meersen is de voorbije jaren al heel wat werk verricht. Als eerste stap werden de inrichtingsplannen opgemaakt, in 2010 zijn het milieueffectenrapport (MER) en het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) goedgekeurd. De laatste stap, voor de werken in de gebieden kunnen starten, is de aanvraag van de stedenbouwkundige vergunningen. De vergunningen worden deelgebied per deelgebied aangevraagd en afgeleverd.

Voor Wijmeers 2 verkreeg Waterwegen en Zeekanaal NV de vergunning in 2009, daar zijn de werken gestart. Voor Bergenmeersen, Wijmeers 1 en Paardeweide zijn de vergunningen begin 2011 afgeleverd. Voor Paardebroek wordt deze vermoedelijk

half september aangevraagd. Ook voor het deelgebied Kalkense Meersen moet er nog een aanvraag worden ingediend. De werken beginnen dus niet overal op hetzelfde moment. In Wijmeers 2 zijn ze vermoedelijk eind 2011 al rond. De rest van de werken verloopt gespreid over de komende jaren. De dijkwerken zouden tegen 2015 voltooid moeten zijn.

We doen al het nodige om de hinder tot een minimum te beperken, maar een volledig geruisloze uitvoering is uiteraard niet haalbaar. De geplande werken zijn omvangrijk en er gaat graafwerk en grondverzet mee gepaard. Dit alles is echter een noodzakelijke stap om te komen tot een veilige en natuurlijke leefomgeving. Waar we in de toekomst de vruchten van zullen plukken.

Stedenbouwkundige vergunning verleend op

Werken

			nog aan te vragen	start	einde
31/03/2009 Wijmeers 2				reeds gestart	2011
	7/02/2011 Bergenmeersen			vermoedelijk 2011-2012	2014
		16/02/2011 Wijmeers 1 Paardeweide		Wijmeers 1 2011-2012 Paardeweide 2012-2013	2015
			vermoedelijk 15-09-2011 Paardebroek		
			Kalkense Meersen		
				2015 Afronden uitvoering werken (startdatum verschilt van project tot project)	

Contact

Meer informatie over het Sigmaplan en de projectgebieden Kalkense Meersen vind je op www.sigmaplan.be

Met vragen kan je terecht bij de projectverantwoordelijken:

Michaël De Beukelaer-Dossche,
Waterwegen en Zeekanaal (W&Z)
tel. 03 224 67 11
michaël.debeukelaer-dossche@wenz.be

Dominiek Decleyre,
Agentschap voor Natuur en Bos (ANB)
tel. 09 265 46 44
dominiek.decleyre@lne.vlaanderen.be

Colofon

Verantwoordelijke uitgever:

Waterwegen en Zeekanaal NV,
Afdeling Zeeschelde,
ir. Wim Dauwe,
Lange Kievitstraat 111-113 bus 44,
2018 Antwerpen

Redactie & foto's:

Agentschap voor Natuur en Bos,
DenS Communicatie, Pantarein,
Tritel, Waterwegen en Zeekanaal NV

Agentschap voor
Natuur en Bos

Waterwegen en Zeekanaal NV
weg van water

www.sigmaplan.be